

Medlems Blad

för DIS-Småland

Årgång 5, Nr 11

Nummer 4, Nov 2002

Personalen på Åsenhöga brunn, Gnosjö. ca 1915-20

Mitt i bilden sitter Emilia Åhlen, maka till Johan Aug. Åhlen som ägde brunnen och som nr 3 fr. v. i främre raden sitter Greta, f. 1894.

Vilka är de övriga personerna? Känner du igen någon person på bilden och vet namnet så meddela redaktören omedelbart. Originalbilden är deponerad på Ölmestads Museum i Reftele

ISSN 1650-3066

Upplaga: 750 ex

Ansvarig utgivare:
Ingvar Kärrdahl

Organisationsnummer:
82 70 01-1029

Redaktör och layout:
Jan Jutefors

Manus (stopp 27/12 2002)
skickas till:
Jan Jutefors,
Ryssbyvägen 15
380 30 ROCKNEBY
jan.jutefors@telia.com

Redaktören förbehåller sig rätten att redigera innehållet.

Citat ur MedlemsBlad för DIS Småland får göras, om källan anges. För hela artiklar hänvisas till författaren. Författarna är själva ansvariga för innehållet i artiklarna.

Årsavgift 2002:
DIS Småland 50 kr. plus
medlemskap i DIS 100 kr.

Adressändring:
Föreningen DIS
Gamla Linköping
582 46 LINKÖPING

Köp DIS-nålen!

Visa din tillhörighet!
Bär DIS-nålen!

Köp DIS-nålen
på nästa medlemsmöte
eller kontakta närmaste
styrelsemedlem.

DIS Småland

(regionförening till Föreningen DIS, Föreningen för Datorhjälp I Släktforskningen)

Postadress: DIS-Småland, c/o Ingvar Kärrdahl, Bäckvägen 18, 330 15 BOR
E-post: ordf_smaland@dis.se

Hemsida: <http://w1.492.telia.com/~u49206122/>

Styrelse:

Ordförande och postmottagare:
Ingvar Kärrdahl, Bäckvägen 18, 330 15 BOR Tfn: 0370- 65 07 15
E-post: karrdahl@telia.com

Vice ordf:
Jan Jutefors, Ryssbyvägen 15, 380 30 ROCKNEBY Tfn: 0480- 665 65
E-post: jan.jutefors@telia.com

Sekreterare:
Rune Elofsson, Duvgatan 10, 575 34 EKSJÖ Tfn: 0381- 129 94
E-post: rune.elfsson@telia.com

Kassör:
Börje Jönsson, Klosterstigen 9, 575 37 EKSJÖ Tfn: 0381- 108 40
E-post: borje-jonsson@spray.se

Övriga ledamöter:
Björn Strahl, Mariagatan 15, 383 32 MÖNSTERÅS. Tfn: 0499- 136 39
E-post: bjorn.strahl@sal.pp.se
Arne Johansson, S Storgatan 29 d, 590 80 SÖDRA VI. Tfn: 0492- 205 20
E-post: dis-smaland@telia.com

Uppdrag: (se adresser ovan)
Disbytansvarig: **Arne Johansson**
Informationsansvarig: **Björn Strahl**
Redaktör: **Jan Jutefors**
Webmaster: **Arne Johansson**

PC-faddrar: (se adresser ovan)
Ingvar Kärrdahl
Jan Jutefors
Björn Strahl
Ingemar Johansson, Aneby. Tfn: 0380- 401 73.
E-post: ingemaraneby@telia.com

Alla citat i detta medlemsblad är hämtade från boken
- "Den okände soldaten i Vimmerby fögderi" av Erik Berglund.

Ordföranden har ordet...

Tiden går fort! För två månader sedan var det släktforskardagar i Borlänge. Då var det varmt – mycket varmt – och nu har vi här i Småland redan hunnit med att ha ett första riktigt vinteroväder med snö, hala vägar och på en del håll uteblivna elleveranser.

På annan plats i MedlemsBladet finns en sammanfattning från Borlänge och från Släktforskarförbundets årsstämma. Det beslut på stämman som direkt kommer att påverka Dis Småland är stadgeändringarna avseende formerna för medlemskap i Släktforskarförbundet. Föreningen DIS har trots sin storlek endast haft fem ombud och region-föreningarna har inte haft rätt att ansöka om medlemskap. De nya stadgarna tillåter nu regionföreningarna att bli medlemmar direkt i Släktforskarförbundet. I dagarna ansöker DIS om medlemskap för regionföreningarna. För Dis Småland innebär det att vi nästa år kan skicka två ombud till stämman i Ronneby och DIS-organisationen kommer totalt att få 19 ombud.

Höstens verksamhet rullar på som planerat. Vi har haft en grundkurs i Disgen som veckoslutskurs förlagd till Reftele. Bara miljön i Ölme-stads museum skapade förutsättning för två trivsamma dagar. I den gamla skolsalen hade de nästan hundra-åriga skolbänkarna ställts upp mot väggarna och nu var salen fylld med moderna datorer till elva kursdeltagare samt med lärardator och dataprojektor. Det är nästan så vi kan tala om kulturkrock. Under kursen kom även den gamla tramporgeln på podiet bredvid katedern till heders igen. Läs gärna mer om Reftele i reportaget på annan plats i "Bladet".

I Jönköping pågår för fullt två

studiecirkel i Disgen och vi har redan kölista till vårens ännu ej planerade studiecirkel. Veckoslutskursen i Jönköping kör vi helgen 30/11-1/12.

Är du intresserad av att gå på kurs i Disgen så kan du ringa eller skicka e-post mig. (ordf_smaland@dis.se)

Slutligen vill jag påminna om vårt medlemsmöte den 23 november med temat båtsmän. Givetvis kan du ställa frågor om Disgen och vi har också med våra CD-skivor som är tillgängliga för sökning.

Ingvar Kärrdahl

Detta nr innehåller:

Småländska CD för släktforskare.....s.	4
Nyckeln till massaäckaskrinet Historia på Västbomål.....s.	5
Nyligen läst.....s.	5
Behandling av äldre fotografiskt material.....s.	6
Släktforskardagarna i Borlänge.....s.	8
Forskarcentrum i Ölme-stad, Reftele.....s.	9
Tekniklådan.....s.	9
Ur andra medlemsblad.....s.	10
Släktforskartestamente.....s.	11
Efterlysningar.....s.	12

Medlemsmöte

Tid: 23 November kl 09.30 - ca 15.00

Plats: Gamleby folkhögskola

Vägbeskrivning: Från E 22 avfart Gamleby, vänster vid kyrkan, höger vid torget, håll utkik efter skyltar.

Program:

Båtsmän och båtsmänsregistreringen
Lars Oswald, Västervik berättar

DIS-snack och visning av föreningens CD-skivor

Har du problem med DISGEN? Ta med en säkerhetskopiering.

Allmänna frågor

Fm.kaffe, Lunch och em.kaffe serveras till en kostnad av 150 kr

Anmälan senast den 20/11 till närmaste styrelsemedlem

Vi hälsar alla våra medlemmar och andra intresserade hjärtligt välkomna till ett mycket intressant möte

Småländska CD-skivor för släktforskare

av Jan Jutefors

Smed-skivan 2

Nu har Föreningen för Smedsläktforskning, FFS, kommit med ver 2 av sin databas med smedsläktingar. Det är person- och släktuppgifter för brukssmeder och deras familjer, och det har vi ju gott om här i Småland. Det handlar främst om 1700-talet. Totalt ca 50.000 personer.

Den är i HTML-format, så du behöver bara ha Netscape eller Explorer installerat och bägge dessa program följer med skivan.

Tre register finns: Register över namn, Register över födelseorter och Register över födelsedatum.

Det innebär att man har minst tre ingångar att börja söka personerna. Det är enkelt att komma igång och förhoppningsvis lika enkelt att hitta något man söker.

Köps via: FFS postgiro 84 28 21-1. Ange Smedskivan 2 på talongen och fullständigt namn och adress.

Smålands nationsmatrikel, Lunds Universitet.

Småland Nation i Lund 1668 – 1921. Biografiska och genealogiska anteckningar. Den kom ut i bokform 1921 av Carl Sjöström.

Den här skivan är en avfotografering av boken och upplagd i JPEG-format. Den kom ut förra året och det är GH Microscan, som ska vara ett professionellt företag, som har gjort på detta vis. Jag har egentligen aldrig sett något dummare, ja OK det ska vara en annan skiva jag recenserat då...

Den går att läsa genom att förstora bilderna, men jag frågar mig varför man inte textinläst boken eller gjort den i pdf-format, som är betydligt bättre. Det finns en personförteckning i slutet av boken, men den hjälper ju inte. Som det är nu vet man ju inte vilken bild man ska gå till. Ärligt talat vet jag inte hur

svärfångad boken är, men om jag skulle välja mellan bok och skiva så är saken given. Hade jag boken skulle jag gömma undan skivan så fort som möjligt.

Det finns fler nationsmatriklar, bl.a. Kalmar Nation, på deras hemsida.

Köps via: GH Microscan.

<http://www.microscan.nu>

Tre generationer von Baumgarten i Växjö.

Farfarsfar, farfar och far.

Ulla Ståhlberg är författaren till den här boken som kom ut 1999 och nu har kommit i pdf-format på en CD-skiva.

Ulla är mest känd inom hästkretsar för alla sina faktaböcker och barnböcker. Hon har också skrivit några släktböcker, varav det här är den enda som hittills kommit på CD.

Boken omfattar 273 sidor, så det är en ganska omfattande bok. Detta är ju ett ganska bra sätt att ge ut böcker utan att bli ruinerad på kuppen.

Det är klart att en bok känns gedignare att hålla och att bläddra i, men varför inte. Alla bilder är i svart-vitt, men layouten är helt ok. Vad som förvånansvärt ofta saknas i släktböcker är ett person- och ortsregister och så är det här också.

Tyvärr finns det en del datatekniska missar som borde varit kollade, text som ligger på vartannat mm. Det är inte mycket, det ligger på sista sidan och det stör helhetsintrycket.

Köps via: Ulla Ståhlberg

e-post: ulla@ullastahlberg.com

PostnummerGuide Sverige

Det har kommit ett brev till CD-spalten: (se även baksidan)

Käre Bror, det är inte endast rörande JBGF, som Du inte håller dig à jour! Det, Du kallar "PostnummerGuide Sverige", finns inte längre på disketter utan endast på CD. Aktuellt pris för "Postnummerinformation Sverige – 2002 på CD" är 60 kr inkl moms.

Om man nästan dubblar sin investering till 112,50 kr, får man något, som är oändligt mycket värdefullare, nämligen inte bara en postnummerförteckning utan även ett komplett register över samtliga *postadresser* (utdelningsadresser) i hela Sverige, d.v.s. gator/vägar, byar, gårdar etc. med koder för län, kommuner, församlingar och A-regioner. Innehållsförteckningen kan göras lång, men i släktforskarssammanhang vill jag vidare nämna län- och kommuntabeller samt församlingskoder med församlingsnamn.

Publikationen ges ut varje den 1. april med uppdaterade register. Den heter "Katalog Basregistret" och beställes hos Postens Kundtjänst 020-23 22 21, så kommer den till närmaste Postens serviceställe. (Nöjer man sig med 2002 års upplaga och ringer fr.o.m. nu, så får man enligt Kundtjänst två tegelstenar om sammanlagt mer än 2000 sidor gratis.) Motsvarande på CD

kostar 2 000 kr inkl moms, men för mina behov räcker mer än väl det tryckta ordet, vilket jag dessutom föredrar.

Hälsningar,
Jan Graab

Kommentar: Du har fullt rätt i att PostnummerGuide Sverige fr.o.m. i år inte längre distribueras på diskett. Fr.o.m 2002 finns PostnummerGuide att ladda ner helt gratis från postens hemsida www.posten.se

Postens kundservice har inga disketter kvar med förra årets PostnummerGuide, men den finns säkert på många postkontor ute i landet. Jag hämtade ett ex i Kalmar den 24 oktober.

Böcker och förteckningar recenserar inte i denna spalt, utan på annat utrymme.

ente, når da hængde se på långasåsen, så då va möet pravit inna vi ble kvett mä dom ; men då va då ja velle si : når vi då komme opp te ”kärleken”, så sulle vi forståssa ve vājaskålet ta oss ett pär sypa å lite å bita i ; å ja åt å såp, men Lasse han va ente go för å komma åt nået, for han hade häft bårt nöckeln te massäckaskrinet, å han latte å latte, men då bla lju han rådde å ta rätt på en ; å når vi komme te Ryaståvan fram på ättenden, så va då lia gålet, å vi totte begge tjo då va uhällit mäet. Når vi sen komme opp i Lia gäre, så ginge vinge vi ve lassa å tjore, å ve ja titta på Lasse så sa ja te ´en, ja sa :

- Va ä de för nået som hänger å dingla i munjipa på de?, sa ja.

- Va kan då va?, sa han

Å då han sulle ta dån ´et, så följde bossen mä, å gu lå inte nöckeln i bossen å då va remma som hängde ute.

(Svenskt Skämtlyne)

Nöckeln te massäcka-skrinet

Nyligen läst:

Historia från sydvästra Vestbo härad

Dä va ve Mekelsmässatia for vansna en halltju år sen, så va Lasse i Bo å ja i Holmesta mä bräer, å när vi hade sålt å toke oss nåna sypa, å sentjore vi ur staen, men gu äss då va gott å komma iffrå da jäkla skole-pojkana, för når da ente finge åka mä, så velle da sloss mä stan, å om vi hötte åt dom mä mallstocken, så bara grinda, å ente velle vi slänga mallstaken ätter dom, för då hade vi blett å mä dän, å mä snårten räckte vi dom

Har du gjort en släktutredning om smålänningar eller känner du till någon som har gjort en? Skicka in den till redaktionen, så skriver vi några rader om den så att många får veta att den finns.

Björkheim, Kjell: Soldattorp, torp och backstugor i Göteryds socken 1769-1895. Älmhult 1998.

Kjell har använt husförhörslängden och listat samtliga torp i Göteryd under 125 år. Han har delat in listan i fyra kolumner:

- Församling
- By
- Gård/torp
- Anmärkning

Totalt omfattar listan hela 460 torpställen. Under anmärkning står under vilken gård torpet hörde och årtal, om det är soldattorp, backstuga eller torpställe.

Det är en ganska anspråkslös liten lista, men ack så värdefull för den som letar efter torp i Göteryd.

Pontén, Birgitta. Släkten Pontén. Jakobsberg 1999.

Det var en liten tegelsten jag fick i brevlådan när Birgittas utmärkta utredning om släkten Pontén kom.

Stamfadern för släkten Pontén, Bengt Persson, 1636-1713, härstammar från Brogården i Tolg (G), som han köpte 1697 för 140 daler silvermynt av ryttmästaren Axel Rosenquist och hans hustru Catarina Gyllenankar.

Sedan breder släkten ut sig i olika grenar och många olika delar av Småland, som Hultsjögrenen, Linerydsgrenen, Järnsnäsgränen, Westerbergsgrenen, Vederslövsgrenen, Äldre Korsbergagrenen, Skatelövsgrenen, Norra Sandsjögränen, Strängnäsgränen, Yngre Korsbergagrenen, Åshedagrenen och Österåkersgränen.

Boken är ett gediget arbete och går systematiskt igenom alla grenarna. I slutet finns ett komplett personregister.

Boken är tryckt 1999, men det har ju hänt en del sedan dess inom släkten, men det var noga täckt med de kompletteringsblad som var inklistrade i boken.

Ur förordet:

”En bonde som var änklings och över 50 år gifte sig med pigan på gården som var något över 20 år. Det första barnet föddes något mera än ett år efter vigseln. Men sedan kom överraskningen att det ej var mera än 6 månader mellan första och andra barnet . I detta fall så har jag flyttat tillbaka födelsedatum till ett år tidigare än vad i kyrkboken angivits.”

Behandling av äldre fotografiskt material

del 1 (3)

av Jan Jutefors

Arkivering av fotografiskt material kräver kunskap om materialegenskaper. Jag måste redan nu varna för att konserveringsåtgärder och/eller restaurering kan åstadkomma mer skada än om man lagrar sitt material utan att man gör något åt det. De allra flesta gångerna ska man inte göra något alls, utan bara ta hand om sitt fotografi på ett bra sätt. Rent allmänt ska man bara restaurera ett gammalt fotografi om det håller på att försvinna. För att utföra en restaurering av ett fotografi eller en plåt så måste man veta exakt vad man gör, gör det därför aldrig själv. Det finns experter på gamla fotografier på varje länsmuseum, vänd dig till dem för att få råd om hur du ska behandla ditt fotografi, eller fråga dem vem du kan vända dig till. Ofta kan de vara intresserade av att få en kopia till sina samlingar och då kan de kanske hjälpa dig utan kostnad. Ett ännu bättre sätt

är att skänka originalbilden/negativet till museet och be att få en kopia själv istället.

Vad finns det då för olika typer av fotografiska bilder?

Negativmaterial

Saltpapper

De äldsta bilderna kallas talbotyper eller kalotyper. Det är pappersbilder eller glasplåtar som är gjorda enligt Henry Fox Talbots metoder. Fixering av bilderna skedde i natriumtiosulfat. Förbättringar gjordes av fransmannen Claude Félix Abel Niepce de Saint-Victor som använde äggvita eller gelatin som bindemedel. Ytterligare en modifiering gjordes 1854 av fransmannen Gustave Le Grey. Han vaxade ett papper, som behandlades med jodid- och silverlösningar. Efter sköljning fick man ett torrt fotografiskt papper som kunde hålla i flera veckor med

rätt förvaring.

Våtplåt med kolloidumskikt
 Detta var den dominerande metoden under 1800-talet, men det var en bökig metod. 1851 kom en metod från engelsmannen F Scott Archer. 1856-1858 ansågs den här metoden ha utvecklats så bra att tidigare metoder började försvinna.

Plåtarna som måste exponeras blöta höll inte mer än 1 timme. Därefter framkallades bilden i järn(II)sulfat med tillsats av alkohol, ättiksyra och vatten. Fixering sker i 20-30 % natriumtiosulfat. Ibland användes det mycket giftiga kaliumcyaniden för att fixera bilderna. Skiktet är mycket ömtåligt och måste skyddas.

Kolloidium innehåller nitratcellulosa, som bryts ner vid åldrande och då avger kväveoxider. Man måste lagra dessa bilder separerat från annat fotografiskt material. Särskilda skyddspåsar av poröst material används som släpper ut gaserna.

Ambrotyp

Torrplåt med bromsilvergelatinemulsion 1850 gjordes de första försöken med att använda lim som bindemedel för silversalterna, men först 1871 kunde R Leach Maddox publicera en användbar metod. Den här idén vidareutvecklades och 1873 fanns en kommersiell produkt.

Torrplåten framkallades i ferrooxalat, men senare användes hydrokinon och pyrokatein som förbättrade resultatet. Fixering skedde i neutral tiosulfatlösning med en tillsats av kaliumdisulfid.

Positivmaterial

Daguerrotypi

1839 kom den första metoden för att göra hållbara fotografiska bilder. Det var fransmannen Louis Jacques Mandé Daguerre och uppfinnaren Nicéphore Niepce som hittat på det här.

Man hade givit en kopparplåt ett ytskikt av silver. När man penslade jod på silverskiktet uppstod silverjodid. Silverjodiden var ljuskänslig och den exponerades och framkallades i kvicksilverånga samt fixerades. Bilden bestod av små droppar kvicksilver och kvicksilveramalgam. Den här bilden måste vinklas på ett speciellt sätt mot ljuset för att man ska se bilden. Man ska hålla den så att den ser svart ut, mot en ljus bakgrund. En Daguerrotypi är alltid monterad under glas och i allmänhet i ett vackert fodral.

Positivplåt med kollodiumskikt

Ambrotypin – är den mest kända. Det förekom flera namn t.ex. amphitypi, amphipositiv och melainotypi. Man kan ofta förväxla denna med en Daguerrotypi, men medan den är gjord på kopparplåt, så är Ambrotypin gjord på en glasplåt.

Bilden består av finkornigt vitt silver på en glasplåt och är negativ. När man lägger plåten mot en svart

bakgrund växlar den till en positiv bild. Ofta är därför dessa bilder monterade i små askar där glasplåten ligger mot en kudde av svart sammet. Dessa askar är ofta i stort sett liknande som används för Daguerrotypierna.

Ferrotypi – består av en tunn silverbild på en svartlackerad metallplåt. Den kallades också Tintype. Den här bilden har ju mycket större mekanisk hållbarhet än någon av de andra.

Under de första åren kallades alla bilder med svart bakgrund för melainotyper.

Pannotypi – är bilder på vaxad linneduk eller läder, men ibland även på papper eller metallbleck.

Utkopieringsmaterial på pappersbas

Utkopiering kallas de papper som kopierades genom ett negativ genomlystes av dagsljus och att pappret exponerades tills en färdig silverbild uppkommit genom fotolysverkan.

Saltpapper – är ungefär jämnårigt med Daguerrotypi. Pappret är indränkt med en saltlösning, som gjorts ljuskänsligt genom ett bad i silverlösning. Metoder och kemikalier är många under perioden. De allra äldsta bilderna kan inte visas länge pga att de helt enkelt inte tål ljus under någon längre tid.

Albuminpappret – är också ett slags saltpapper, men har ett ytskikt av silversalter. Pappersbasen överdross en eller två gånger med en äggvitelösning som också innehöll ett salt, t.ex. natrium- eller ammoniumklorid, samt ättiksyra eller citronsyra. Det gjordes ljuskänsligt genom att badas i silverniträt.

Pappret kopierades och därefter fixerades det i natriumtiosulfatlösning.

Celloidinpapper – har försetts med en emulsion av kollodium, precis som på våtplåtar. Det bestod i huvudsak av en alkaliklorid och kollodium. Detta papper har en

högre glans än tidigare papper, men ibland kan det vara svårt att avgöra eftersom vissa albuminbilder är satinerade, dvs de har blivit glansade genom att pressas mot en högglansvals.

Aristopapper eller **citratpapper** – är ett utkopie-ringsmaterial med gelatinemulsion som innehåller silverniträt, alkaliklorid och ett citrat eller tartrat. Först utkopierade man till färdig bild, men sedan kom andra papper med tex silverfosfat och då avbröts kopieringen och därefter färdigframkallades i en fysikalisk framkallare.

1897 gjordes försök med proteider som bindemedel och detta papper kom att kallas **protalbinpapper**, men det var inte långlivat.

Silvergelatinemulsion på papper

Detta framkallningspapper introducerades 1880 och till skillnad från andra papper krävdes endast en kort exponering i konstljus, s k gasljuspapper. I och med detta papper kunde man börja förstora bilderna och det medförde att kameraformatet minskade. Det förekom i tre varianter: kloridpapper för kontaktkopiering, bromid- och klorobrompapper för förstöringsändamål.

Ferrotyp eller Tintyp

Vi fortsätter i nästa nummer med Skaderisker och hållbarhetsproblem.

Släktforskarlagarna i Borlänge

Årets släktforskarlag gick av stapeln på Quality Hotel Galaxen i Borlänge. Ett mycket tjustigt hotell där allt fick plats på en liten yta. Dvs man behövde inte springa benen av sig för att få med sig allt. DIS hamnade i ett eget rum, där alla DIS-föreningar samsades. Ett mycket bra arrangemang av dala-föreningarna. Det bästa stället hittills för släktforskarlagarna. Vi får väl se om det blir ännu bättre 2003 när det blir på Ronneby Brunn.

Vi som var där för DIS Smålands räkning var Ingvar, Börje och jag. Så här efteråt tycker jag att vi gjorde mycket bra ifrån oss. Vi visade våra CD-skivor och vi presenterade vårt utbildningsprogram för kurserna.

Det är alltid spännande att gå runt och träffa gamla och nya släktforskar kontakter. Se vilka nya saker som presenteras och insupa atmosfären av ett gäng med mycket trevliga människor. Det var ganska mycket arbete, men vi hade trevligt också. Det blir det när man träffar kamrater som man inte ser varje dag.

Utställning

Vad jag slogs av var att många saknades som utställare. Jag hade gärna sett att fler föreningar från södra Sverige hade varit där. Dessutom saknades Arkion och det tyckte jag var anmärkningsvärt.

Eftersom temat för dagarna i år var emigration/immigration så hade man inbjudit författaren Theodor Kallifatides att inviga stämmodagarna.

Stämman

Det viktigaste beslutet under stämman var att anta nya stadgar, där endast föreningar kan vara medlemmar i förbundet. De tidigare stödjande medlemmarna i förbundet skulle därmed omvandlas till enbart

prenumeranter på tidningen. Styrelsens förslag, som hade förberetts under många år, debatterades ganska livligt av en del medlemmar, där Jan Appelquist från Stockholm ställde sig i första ledet.

Han dömde ut hela styrelsens förslag som orättfärdigt, odemokratiskt och alla invektiv han kunde komma på. Alla drog en lättnadets suck när äntligen de nya stadgarna klubbades med förkrossande majoritet.

Styrelsevalet blev lite rörigt, men till slut kunde man enas om en ny styrelse, där det blev en klar majoritet för valberedningens förslag. Ted Rosvall blev omvald som ordförande för ytterligare en period och från vår horisont här i Småland, så fick Sam Blixt från Oskarshamn förnyat förtroende.

Annat som diskuterades var Riksarkivets beslut att ge sig in i att lägga ut material på nätet och att därmed konkurrera med Geline. Riksarkivet försäkrade dock att man inte ville konkurrera utan samarbeta. Arkions avgifter kom också upp på tapeten och då påpekade Arkion att de inte var ute efter något vinstintresse.

Utmärkelser

Västerviks Stadsbibliotek valdes till Årets Bibliotek, med motiveringen "för ett föredömligt gott samarbete med den lokala släktforskarföreningen, för en enastående service åt släktforskare och för det engagemang som bibliotekets ledning och personal visar i alla frågor som rör släktforskningen". Vi kan bara instämna i dessa ord. Priset var på 10.000 kr, att användas för släktforskarernas fromma.

Kerstin Jonmyren från Kalmar, Kalmar Läns Genealogiska Förenings förste ordförande, fick förbundets diplom "för långvariga och utmärkta insatser inom släkt-

forskarrörelsen". Vi säger grattis.

CD-skivor

För oss smålandsforskare var det nya att Jönköpings Genealogiska förening presenterade version 2 av sin CD-skiva.

KGf var där också med sin "nya" skiva som kom i somras.

PLF fanns också på plats, men någon CD som man utlovat tidigare såg man inte röken av. Kanske de kommer till skott nästa år.

Stockholms Stadsarkiv visade sina utmärkta CD-skivor med rotmansarkiven, där också mängder av smålänningar finns med. Någon ny skiva hade man inte, utan det var Gamla Stan man visade, som kom i våras. Kungsholmen är dock på gång och kommer i början på nästa år.

Riksarkivet kommer med sin CD - 1890 års folkräkning - nästa år också. Det verkar som de har tagit åt sig av kritiken. De hade ju tänkt att lägga varje län för sig på en CD och sedan sälja dyrt, men nu blir det tydligen bara en enda.

Helt nytt

Vad som var helt nytt var Sveriges Släktforskarförbunds nya CD - Sveriges befolkning 1970. Den var så färsk att den inte ens såldes utan bara kunde förhandsbeställas. Den här skivan visar hur befolkningen såg ut 1970.

Den innehåller 8.000.000 namn, med födelsedatum, adress, kyrkobokföringsort mm. Det går att söka på namn eller personnummer och då får man upp familjen som den såg ut då. Det går att söka på adress och då får man upp alla som bor på adressen och det går att se vilka som bor i samma fastighet. Den liknar väldigt mycket Sveriges Dödbok till sitt upplägg.

Forskarcentrum i Ölme stad, Reftele

Den här verksamheten startade egentligen som ett arbetsmarknadsprojekt i Gislaved 1995, men flyttade till det fina gamla huset Ölme stad Museum i Reftele 1999.

Ölme stads Museum är en sevärdhet i sig. Museet innehåller samlingar från en gammal skola samt utställningar om olika hantverk. Har du vägarna förbi Reftele, så stanna till för att åtminstone titta på museet. Du kommer inte att bli besviken.

Det huvudsakliga arbetet som utförs är sockenkatalogerna för Jönköpings län, men även lite i Halland och Västergötland. Man fungerar också som kansli för traktens 14 hembygdsföreningar.

Dagböcker och sockenkataloger Specialarbeten tar man också på sig. Just nu håller man på att för privat räkning utföra renskrivning av en samling dagböcker som omfattar åren 1939 - 1995. Det är en pingst-pastor som har skrivit dessa böcker och det är ju en bedrift att kunna skriva så många böcker under så lång tid. Vi får väl se om dessa kan utmynna i någonting större, än att "bara" hamna i en privat bokhylla.

För att kunna göra sockenkatalogerna håller man alltså på med att lusläsa varenda längd för att hitta platser/gårdar/torp mm och sedan gör man en förteckning med sidhänvisning. Katalogerna är alltså ett utmärkt hjälpmedel för oss släktforskare. Du slår upp torpet, gården mm i listan och läser av precis vilket kort och vilken sida du ska använda.

Det är helt ovärderligt när du ska hitta i korten, men du får ju också en översikt på vilka platser/gårdar som finns i socknen. Det ger ju också en jättestor hjälp när du ska tyda handskriften. Det kan inte nog betonas att det är ett oerhört viktigt arbete Siv och hennes medhjälpare

håller på med.

Mer än 200 socknar

Ska du forska i Jönköpings län så ska du åka till Reftele. De har nästan allt. Jag säger nästan, för det har faktiskt inte allt, men deras arkiv består av mer än 200 socknar.

De har fem kommuner i Jönköpings och Hallands län fram till 1931, d.v.s. **Gislaved, Gnosjö, Vagge-ryd, Värnamo** samt **Hyltebruk**, som hör till Västbo härad. Dessutom de flesta socknarna i **Tranemo** och **Svenljunga** kommuner i Älvsborgs län. Utöver detta finns det en hel del andra socknar som de arbetar med men som inte är kompletta till 1931.

Där finns också Bouppteckningar med register för Västbo och Mo härader samt de flesta av de CD-skivor som finns utgivna av förbundet och andra föreningar i regionen. Där säljes också för SVARs räkning de Sockenkataloger som är färdiga i de socknar som det finns kort för samt en hel del annat material från SVAR.

Avgift

Det kostar en liten slant att forska i Reftele, men det är en mycket, mycket blygsam avgift. Det kostar 25 kr för fyra timmar och 50 kr därutöver. Den är nästan löjligt liten, men det är ju du och jag som tjänar på det, så det ska vi inte förakta och då kan du dessutom få deras expert-hjälp på köpet. Det är en himmelsvid skillnad mot t.ex Kyrkhult i Blekinge.

Boka tid

Platserna är få för besökare, så jag föreslår att du ringer innan du åker dit, men jag lovar att du blir väl mottagen.

Telefon till Forskarcentrum i Reftele är 0371- 235 50.

Projektledare för verksamheten och alltså den som är motorn och som får hjulen att rulla är Siv Bergman. Hon är också ordförande för Westbo Mo forskarförening. Inom parentes sagt så är det den enda förening som jag har träffat på med bara tjejer i styrelsen. Njaj, nu tar jag i lite. Det finns faktiskt en kille också, men han är inte speciellt synlig precis.

Jan Jutefors

Tekniklådan

Under den här rubriken ska du som läsare kunna tipsa oss andra om fiffiga lösningar på olika tekniska problem.

Har du kanske hittat på ett eget dator-program, som löser just dina problem? Har du hittat en pryl som du tycker är ovärderlig för dig som släktforskare? Har du gjort förbättringar på något?

Smarta pennor

För att göra översättningar, utdrag ur texter och för att komma ihåg uppgifter, så finns det en "smart" penna som du stryker över texten och som kommer ihåg åt dig. Det är faktiskt en liten dator och det går att föra över uppgifterna till din stora dator genom en kabel, men även med en s.k. IR-port. Det finns faktiskt två märken och bägge finns i tre olika modeller.

C-pen är svensk och kostar 1295-3295 kr. Den är utrustad med en mycket omfattande ordbok

Quicktionary är israelisk och kostar mellan 1195-2595 kr. Den billigaste måste vara ansluten till datorn för att kunna användas. De dyrare har en speciell egenhet; de är utrustade med en talsyntes så när du stryker över ett ord så får du det uppläst för dig.

De läser bara tryckt text, alltså inte handskrift och krusidullade teckensnitt.

Ur andra medlemsblad

DIS Mitt-nytt (DIS Mitt) Nr 2/2002. Utskrift av tavlor i större format än A4 – Robban ; Släkt-forskardagar i Borlänge 2002.

DIS-Play (DIS Öst) Nr 3/02. Gör egna grafiska stamtavlor – Peter Heim-bärger ; En amatörs irrfärder i genealogins labyrinter – Hans Hermansson ; Hitta i Riksarkivets samlingar i Marieberg – Hans Laestadius ; Kvalitet i släktforskningen – Carl-Olof Sahlin.

KGF-nytt (Kronobergs Genealogiska Förening) Nr 77 juni 2002. Fortælling fra Sødra Sandsjø Sogn – Randi Sandberg og Anita Carlsson ; Släktforskning och förmyndarmål – Bengt Liljedahl ; Vem var stadsfiskalen i Växjö Carl Wilhelm Laurin 1802-1869? – Kurt Edmansson.

Njudungen (Njudungs Genealogiska Förening) Nr 3/2002. Min resa till släkten 2002 - Helen Höjer.

Njudungen (Njudungs Genealogiska Förening) Nr 4/2002. Gustav Adolf Blomberg, en utvandrare till Nord Amerika – Inger Alle.

PLF-nytt (Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn) Nr 62 Aug 2002. Amerikabreven – och det sista brevet hem – Jan-Åke Holmbring ; Smålands Husarregementes historia – Anders Rotviker.

Slægt & Data (DIS Danmark) Nr 3 Sept 2002. 5 TV-udsendelser, 8 radioprogrammer, et teksthæfte og et website om ”På Sporet af Slægten” – Charlotte S.H. Jensen ; Family Tree Maker v. 10. Nyheder og forbedringer – Ole P. Bielefeldt ; Gotisk håndskriftlidt inspiration fra Internettet – Hanne Marie Rud ; Silhuetter- en overset ressource i slægtsforskningen? – Jan Tuxen ; Brothers Keeper 6.1 – Chris Gade Oxholm Sørensen ; Om 2 informationsfoldere fra Rigsarkivet – Hanne Munk ; Rullekort – en ny mulighed på Internettet – Kathrine

Tobiasen ; Det usynlige Internet – Erik Kann.

Släktposten (Nässjöbygdens Genealogiska Förening) Nr 2/2002. Osämja, sabbatsbrott, tobaksbruk och landsköp – några tingsärenden i gångna tider – Jan-Åke Holmbring ; Vad en bouppteckning kan berätta – Ingemar Sandström ; Oxar – Josef Magnusson ; En ammas svåra val – Sven Bengtsson ; Ulrika Stålhammar blev Wilhelm Edstedt år 1713 – Ingemar Sandström ; Aftonvandring i Sjöaveka sommaren 2002 – Ingemar Sandström.

Tidningen Släktdata (Föreningen Släktdata) Nr 2/2002. Historiens vingslag – Bengt Hjortsjö ; Mordet på snickare Lindvall i Vindfalle, del 2 – Bengt Nordahl ; Tidningen Släktdata fyller 10 år. Några minnesanteckningar – Per Liljeström ; Så använder du datorn till dina fotografier, del 4 – Charlotte Börjesson ; Rutger Maclean och enskiftet – Per Liljeström.

Waggeryds släkt och bygdeforskare Medlemsblad Nr 3 2002. ”Lottas stuga” Dalabäcken – Alva Kjellen ; Berättelsen om min mormor Ida – Kerstin Jonsson.

Westbo-Mo-rötter (Westbo-Mo forskarförening) Nr 1/2001. Mysteriet med morfar Oskar – Hjärdis Sjökvist ; Digitaliseringen av lantmäteriets arkiv – Bengt-Olof Käck.

Westbo-Mo-rötter (Westbo-Mo forskarförening) Nr 2/2001. Smälningar som flyttat till Torestorp

(P) – Olof Leandersson ; Brev från en svenskättad amerikan – Edward O'Neill ; En småländsk tjänstehjonsstadga från mediet af 1600-talet – Sten Stensson ; Barnuppfostran i Alaska ; Material som finns i forskarlokalen ; Gästgifvarne i Småland vid 1600-talets början – Sten Stensson.

Westbo-Mo-rötter (Westbo-Mo forskarförening) Nr 1/2002. Om 70 års sekretess – Ann Viking Saetre ; Titanics undergång ; ”Masse i Smöelt” eller Smöeltamasse – Josef Rosengren.

Westbo-Mo-rötter (Westbo-Mo forskarförening) Nr 2/2002. Brödrahalla och Baltekull – Adolf Hedenfeldt ; Kalvar, kor och svin fällde utslag vid lärarval i Agunnaryd – Brngt Blomstrand.

Våra Rötter (Tjust släktforskarförening) Nr 3/2002. Brant backe i Kleva och björkar i Bjärka... Bebyggelsenamn i Blackstad – Katarina Korsfeldt ; Har prästen skrivit fel igen? ; Per Holm, från skeppsgosse till överstelöjtnant vid Kongl. Majestäts Flotta och Riddaren av Kongl Swärds Orden, del 4 – Rune Sernfalk ; Vem ska vi skicka i år då? (Riksdagshistoria och om riksdagsmannen Jonas Mårtensson) – Inga Linde m.fl.

ÖGF-Lövet Östgöta Genealogiska Förening) Nr 70 Sept 2002. ... och hon hade gullkrona på hufvudet – vad en almanacka kan innehålla – Inga-Lis Jonsson ; Titanic-offer hedrade med minnesplatta i Horn ; Amerika-febern fick nästan hela familjen att emigrera – Margot Rodin ; Klockarsläkt från Rök bildar egen förening – Christer Gustavsson ; Tidens tro drabbar människan. Häxprocesserna på 1670-talet – en ohygglig händelse i Sverige – Åke Wedin ; Stamtavla för livgrenadjären Johan Asplund i Herrberga – Håkan Asplund ; Familjer och gårdar i Ulrika socken – Bo Lindwall.

SLÄKTFORSKAR-TESTAMENTE

Anvisningar för hantering av mitt samlade släktforskarmaterial

(Ett exemplar förvaras lämpligen tillsammans med säkerhetskopior av data- och programdisketter)

För att resultatet av mitt släktforskningsarbete skall kunna komma efterlevande släkt- och släktforskningsintresserade till glädje, vill jag att:

1. Följande data- och programdisketter (eller motsvarande):

överbåtes till DIS enligt villkoren nedan.

Följande datortyp har anvånts:

• PC • Macintosh • Annan: _____ version av systemprogram _____

Följande slåktforskarprogram har anvånts: _____ version: _____

Följande packnings- eller backup-program har anvånts: _____ version: _____

2. Kompletterande material (t ex slåktbok): _____

överbåtes enligt villkoren nedan till:

• DIS • (slåktning/förening/arkiv): _____

Materialet kan även innehålla uppgifter om levande personer. Därvid skall vid varje tidpunkt mottagaren iakttaga vad som stadgas i aktuell data- och sekretesslagstiftning (DIS har 1995 av Datainspektionen erhållit tillstånd att uppråthålla en databas med sådant material).

_____ den _____

(ort)

Namn: _____ DIS medlemsnummer: _____

(underskrift)

Kontaktperson i slåkten (barn, barnbarn, syskonbarn eller dylikt):

Namn: _____ Slåktskap: _____

Gatuadress: _____

Postadress: _____

Telefon: _____ E-post: _____

(Detta testamente kan kompletteras med DIS Arkivs Avtal för slåktforskarmaterial)

DIS Arkiv,

Föreningen för Datorhjälp I Slåktforskningen

Gamla Linköping

582 46 Linköping

Tel: 013 – 14 90 43, Fax: 013 – 14 90 91

E-post: dis@dis.se

Avsändare:
DIS Småland, Redaktören
Ryssbyvägen 15
S-380 30 ROCKNEBY
SWEDEN

B

Porto betalt
Porto Payee
DIS Småland

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING
Vid definitiv eftersändning åter-
sänds försändelsen med nya
adressen på baksidan

Efterlysningar

Svenska Expedi- tionen till Syd- afrika anno 1863

I kommande nummer av Medlems-Blad kommer jag att publicera en artikel om den här expeditionen som gjordes med fregattskeppet Octavia 1863. Fregatten, som f.ö. var kalmartraktens enda fullriggare på den här tiden, ägdes av Kapten C.A. *Mannerskantz* på **Värnanäs** söder om **Kalmar**.

Jag söker nu upplysningar om följande personer: Befälhavaren på fartyget: Löjtnanten *A.E. Palander*, Expeditionens ledare *Oscar Alarik Forssman*, född i **Stockholm** men har anknytning till **Kalmar**, med familj, och Kommissionslantmätaren *Magnus Forssman* med familj, *Carl Lönngren* med familj, *Carl Ludvig Olén*, *Christina Pettersson* och *P. A. Westergren* från **Kalmar**, *Nils Peter Magnusson* från **Förlösa**, *Milda E. Helling*, *Victor Emanuel Norén* från **Lidköping**, *Nils Peter Lindeberg* från **Lund**, *Oscar Bergström* från **Mönsterås**, *E. Thunström* från **Norrköping**, *Olaus Andersson* från **Ramdala**, *F. I. Hammar* och *Vilhelmina E. Jonsson* från **Stockholm**, *Catrina C. G. Gustafsdotter* från **Ljuders sn** i Kronobergs län, *Helena Sohlberg*, *Emma Christina Berggren* och *Joh. Peter Andersson* från **Öland**, *A. A. Hellström* med familj från **Östergötland** och *C. Dehm* från **Helsing-**

fors.

Givetvis måste flera människor ha varit med på expeditionen, som t.ex. besättningsmän m.fl.

Magnus Forssman var tändsticks-kungen *Ivar Kreugers* morfar.

Kontakta redaktören, alla upplysningar mottages med tacksamhet, ingenting är för obetydligt.

Genmäle på recentionen av en CD-skiva

I MedlemsBlad för DIS Småland under rubriken "Småländska CD-skivor för släktforskare" påstår man sig anmäla släktforskar-CD, som handlar om Småland och smålänningar.

Då vore det ju klädsamt, om recensenten håller sig till ämnet och inte som i nr 3 för i år ägnar sig åt ovidkommande angrepp på Jönköpingsbygdens Genealogiska Förening, JBGF. Spydigheter befrämjar knappast förståelse och samarbete! Vidare bör en bedömning vara hyfsat rättvisande.

Sedan ungefär tio år sitter några entusiaster och för på dator in avskrifter av ministerialböcker från församlingar i Jönköpingsbygden – frivilligt, helt ideellt och utan ekonomiskt bidrag från JBGF – med på senaste CD:n över 435 000 poster i 47 församlingar. Uppdatering av CD:n sker allteftersom registrer-

ingen fortgår. Har man väl köpt sin första CD för 50 kr, så kostar alla följande uppdateringar 20 kr/CD.

Fullt medvetet har upphovsman-
nen avstått från att frångå det ursprungliga databasprogrammet, som är enkelt och smidigt, föga utrymmeskrävande och körbart på i princip "vilken dator som helst" – en fördel med tanke på det varierande beståndet av program och datorer bland släktforskare – samt snabbt, inte minst i jämförelse med ett annat av i samma nummer av medlemsbladet anmält, otroligt otympligt s.k. modernt register! Det glassiga har i stället fått ge plats för en funktionell CD.

Med levererad programvara medger inte endast sökning av person utan även av viss grupp samt dessutom komplettering av registret med eget material. Vidare kan man, om man så önskar, enkelt exportera hela eller delar av registret till annat program, t.ex. Works, Excel eller Access, varigenom det av anmälaren efterlysta "modernare gränssnittet" erhålles.

I sammanhanget undrar den fåkunnige, hur recensenten skulle vilja definiera "PC-format".

Jan Graab

Svar: Jag har inte angripit alla de entusiaster som sitter och för in data, tvärtom faktiskt. De gör ett mycket viktigt arbete och ska ha all heder för sitt arbete.

Mina anmärkningar på dosformatet på skivan har inte ett dugg med arbetet på fältet att göra.

Jan Jutefors